

สัญลักษณ์ในแผนที่

ผู้สอน อาจารย์ภัทรพงศ์ งานสกุล
สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สัญลักษณ์ในแผนที่

สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนรายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลก เพื่อถ่ายทอดลงไปบนแผนที่ โดยควรกำหนดให้สัญลักษณ์มีลักษณะคล้ายกับของจริงมากที่สุด รูปแบบชัดเจนเขียนได้ง่าย มีความเป็นสากล ขนาดเหมาะสมกับแผนที่ที่แสดง ทิศทางที่แสดงสัญลักษณ์จะต้องอยู่ในตำแหน่งและทิศทางที่ถูกต้องตามความเป็นจริงที่ปรากฏในภูมิประเทศนั้นๆ และต้องมีคำอธิบายสัญลักษณ์ไว้ที่ขอบนอกระวางแผนที่เสมอ สามารถแบ่งสัญลักษณ์เป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1.1 ประเภทลักษณะทางกายภาพ (Physical Features) เป็นลักษณะที่ใช้แทนรายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่

- ประเภทใช้แทนแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง สระ ที่ลุ่ม

ทางน้ำ		DRAINAGE
แม่น้ำ/ลำธาร ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Streams: Perennial; Intermittent
กว้างน้อยกว่า 25 เมตร		Less than 25m wide
กว้าง 25 เมตร หรือมากกว่า		25m wide or more
คลอง ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Canal: Perennial; Intermittent
กว้างน้อยกว่า 25 เมตร		Less than 25m wide
กว้าง 25 เมตร หรือมากกว่า		25m wide or more
คูน้ำ ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Ditch: Perennial; Intermittent
ทะเลสาบ ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Lake: Perennial; Intermittent
น้ำพุ ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Spring: Perennial; Intermittent
บ่อน้ำ ตลอดปี ไม่ตลอดปี		Well: Perennial; Intermittent
ลำธาร ไหลลงใต้ดิน น้ำตก		Stream: Disappearing; Waterfall
บริเวณน้ำท่วมถึง		Land subject to inundation
ที่ลุ่ม นาข้าว		Swamp; Rice
พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ		Aquaculture area

	Lake
	Ponds
	Uncrossable River
	Stream
	Major Ditch/Drain
	Minor Ditch/Drain
	Narrow Marsh
	Uncrossable Marsh
	Crossable Marsh
	Seasonal Marsh
	Waterhole
	Water Tank
	Well
	Special Water Feature

- ประเภทใช้แทนพืชพันธุ์ไม้ต่างๆ เช่น ใช้แทนลักษณะของป่าไม้ชนิดต่างๆ

พืชพันธุ์ (ป่าไม้)	VEGETATION (Trees)
ป่าโปร่ง ป่าดิบ	Open > 51 < 75; Dense > 75
ป่าไผ่	Bamboo
พืชไร่ พืชสวน	Cultivated land; Orchard
ป่าละเมาะ ป่าหญ้าสูง	Scrub; Grassland
ป่าเลนน้ำเค็ม ป่าจาก	Mangrove; Nipa

	Cemetery
	Stony Ground
	Sandy Ground
	Bare Rock
	Open Land
	Semi Open Land
	Rough Open Land
	Felled Area
	Undergrowth: Walk
	Undergrowth: Slow Run
	Forest: Run
	Forest: Slow Run
	Forest: Walk
	Forest: Impenetrable
	Forest: Run Direction
	Built-Up Area
	Out of Bounds
	Cultivated Land
	Orchard

1.2 ประเภทลักษณะทางวัฒนธรรม (Cultural Features) เป็นลักษณะที่ใช้แทนสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวภูมิประเทศที่มนุษย์สร้างขึ้น

- ประเภทการตั้งถิ่นฐาน เช่น บ้าน หมู่บ้าน ตัวเมือง

พื้นที่ประชากร POPULATED PLACES

พื้นที่เมือง Built-up area

หมู่บ้าน Village

วัดมีโบสถ์ วัดไม่มีโบสถ์	☸ ☸	Monastery; Temple; No temple
อาคาร โรงเรียน เจดีย์หรือสถูป	🏠 🏫 🗽	Building; School; Pagoda/Stupa
ศาลเจ้า สุสาน	🏠 ☠	Chinese Shrine; Cemetery
มัสยิด โบสถ์คริสต์ สำนักสงฆ์	☸ 🏠 ☸	Mosque; Church; Priest's campsite
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	🏥 🏠	Hospital; Health station
ที่ตั้งจังหวัด อำเภอและกิ่งอำเภอ	📍 📍 📍	Admin. Office: 1st-; 2nd-order
ถัง บ่อน้ำมัน สิ่งบรืหักพัง	🛢 🛢 🗑	Tank; Oil well; Ruins
เหมือง เหมืองร้าง	⚡ ⚡	Mine: Active; Abandoned
เขื่อนดิน เขื่อนปูน	🌉 🌉	Dam: Earthen; Masonry
คันดิน ประตูระบายน้ำ	🌊 🌊	Levee; Sluice gate
สะพานคอนกรีต สะพานเหล็ก	🌉 🌉	Bridge: Concrete; Steel
สะพานไม้ สะพานคนเดิน	🌉 🌉	Bridge: Wood; Pedestrian
จุดระดับสูงสุด จุดระดับสูง	ⓧ 1227 ⓧ 170	Spot elevation: Highest; Normal
สนามบินเครื่องบินปีกหมุน	🛩	Heliport
สนามกีฬา	⓪	Athletic field

- ประเภทการคมนาคม เช่น ถนน ทางรถไฟ สนามบิน สะพาน

ถนน ROADS

ใช้ได้ทุกฤดู พื้นถนนแข็ง

ชนิดทางคู่ 4 LANES Divided highway

กว้างสองช่องทางหรือมากกว่า 4 LANES Two or more lanes wide

กว้างหนึ่งช่องทาง One lane wide

ใช้ได้ทุกฤดู พื้นถนนอ่อน

กว้างสองช่องทางหรือมากกว่า 4 LANES Two or more lanes wide

กว้างหนึ่งช่องทาง One lane wide

ใช้ได้ในฤดูแล้ง พื้นถนนอ่อน Dry weather, loose surface

ทางเกวียน ทางตาง Track; Trail

เครื่องหมายทางหลวง

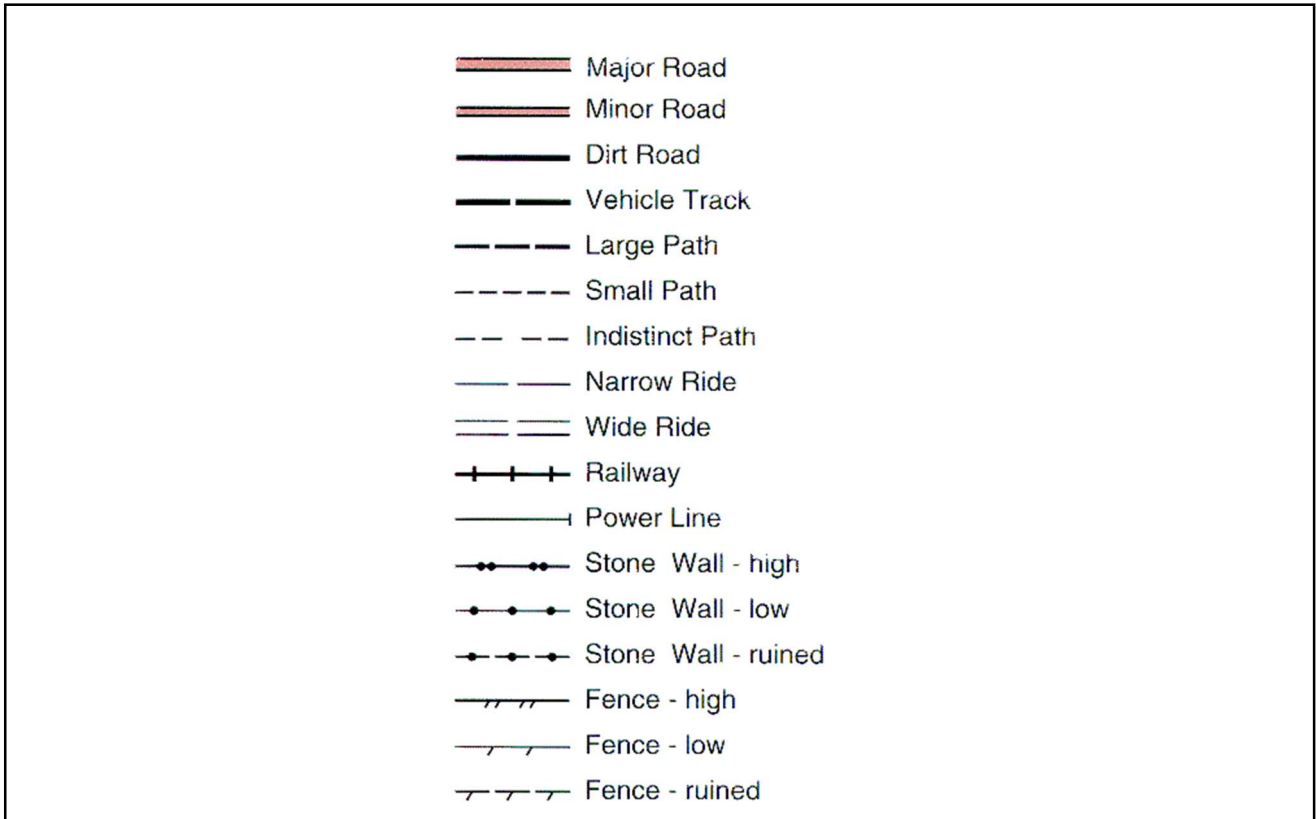
ระหว่างประเทศ แฉนดิน A2 324 Route marker: International; National

ทางรถไฟ RAILROADS

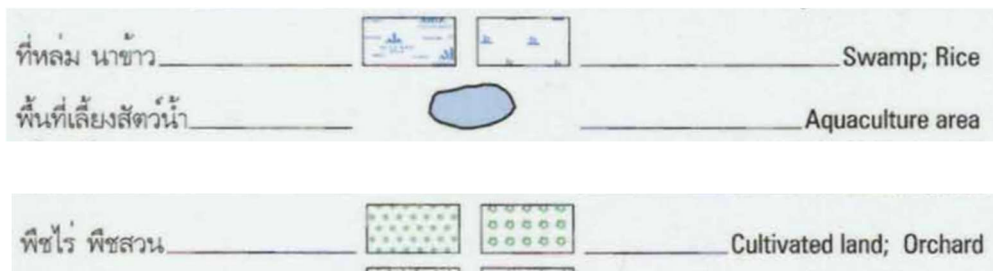
รางเดี่ยว หลายราง Single; Multiple

สถานี แหนหมุน Station; Turntable

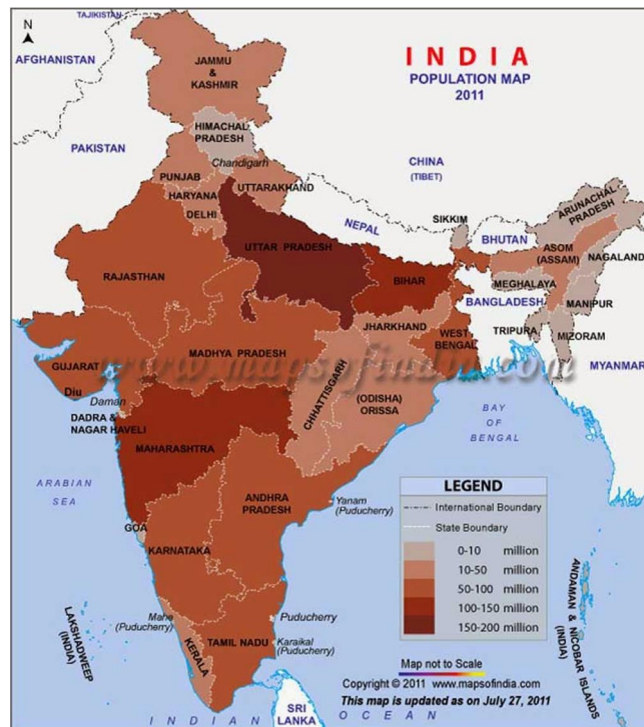
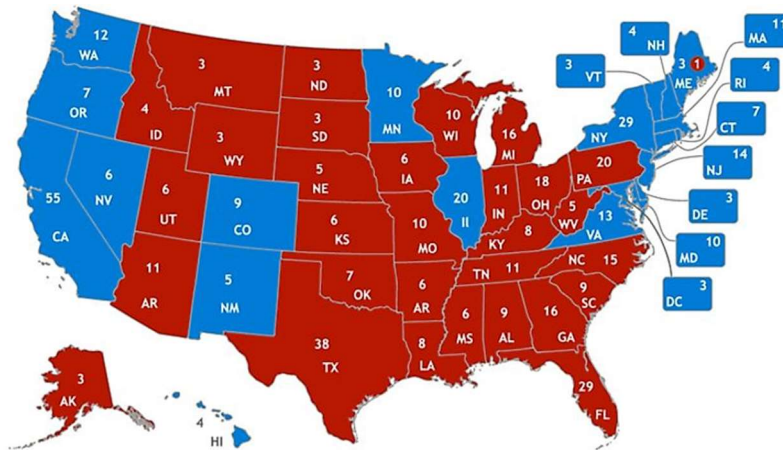
สะพานคอนกรีต สะพานเหล็ก	🌉 🌉	Bridge: Concrete; Steel
สะพานไม้ สะพานคนเดิน	🌉 🌉	Bridge: Wood; Pedestrian

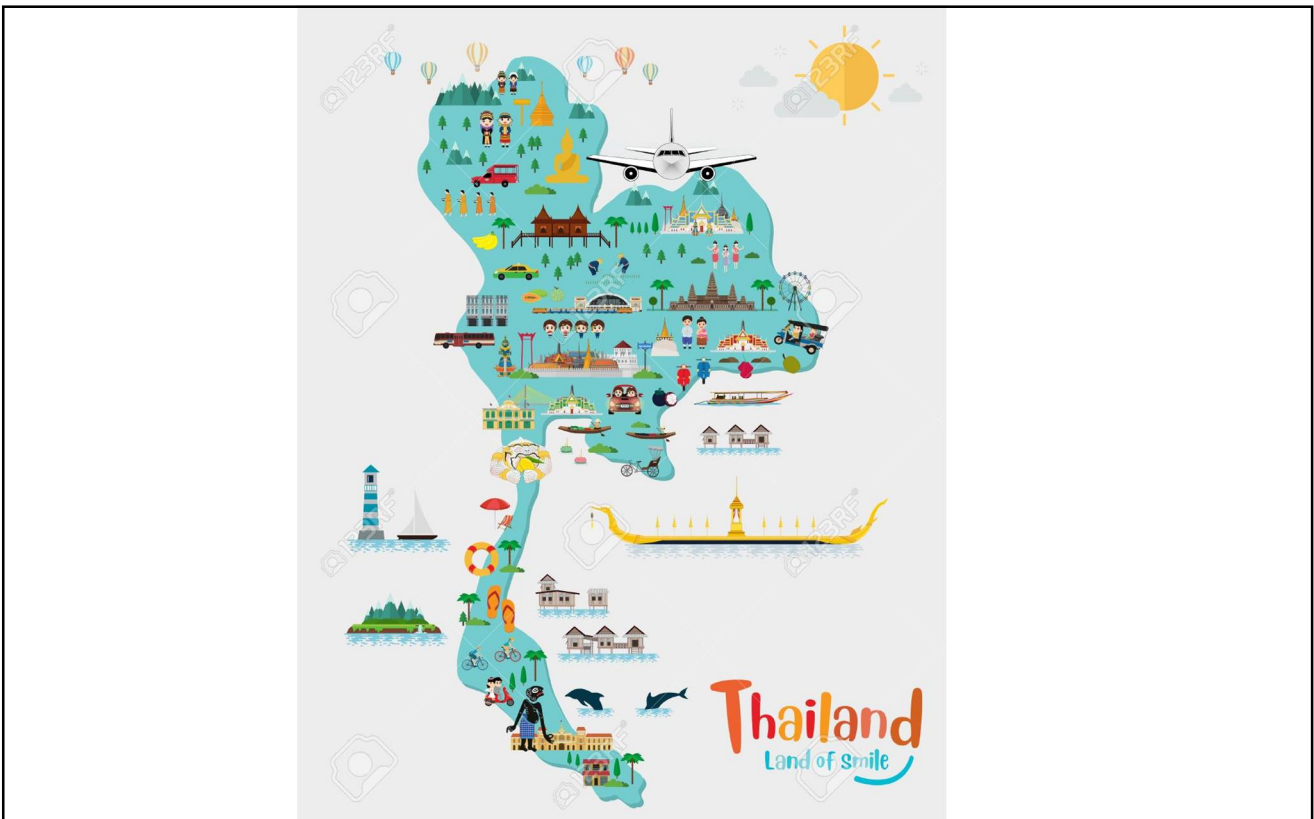
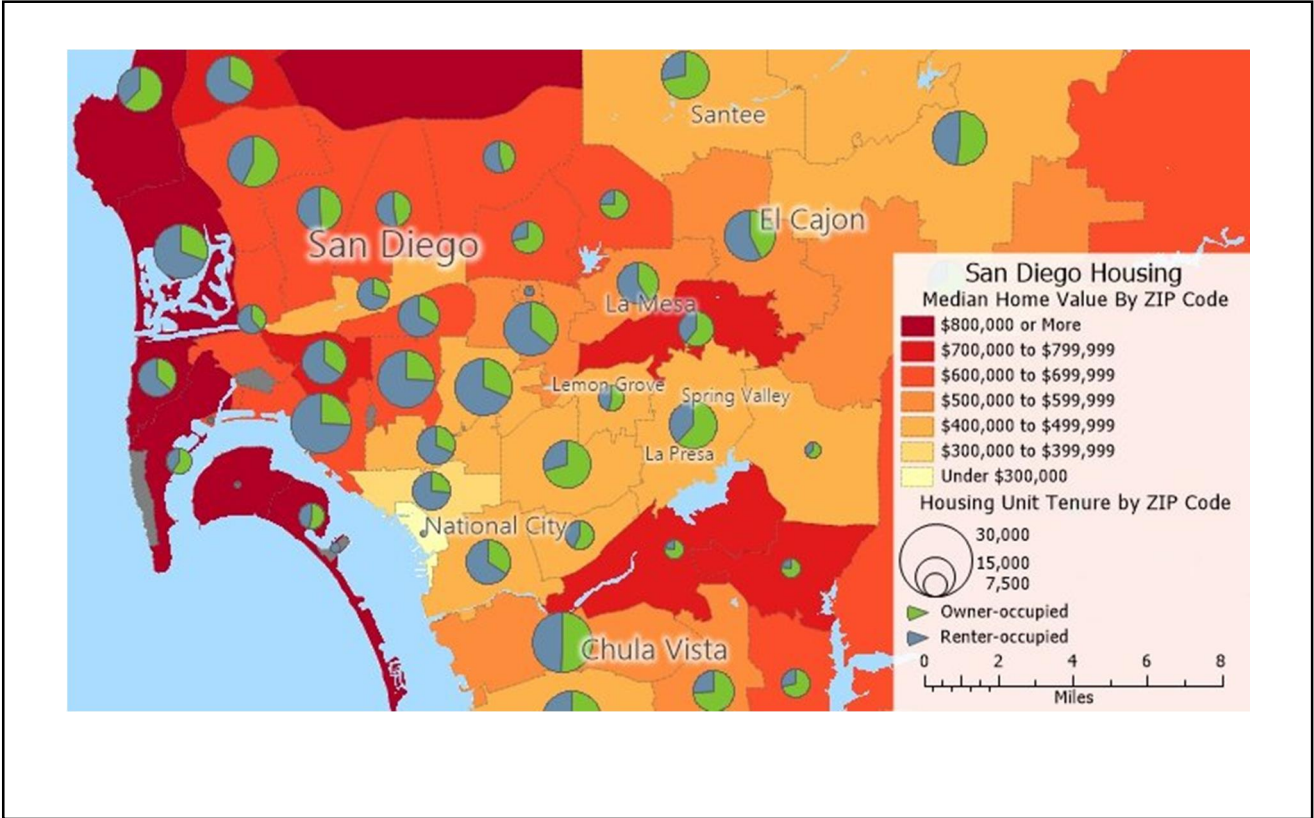

- ประเภทการใช้ที่ดิน เช่น พื้นที่นา ไร่ เหมือนแระ นาเกลือ สวนต่างๆ

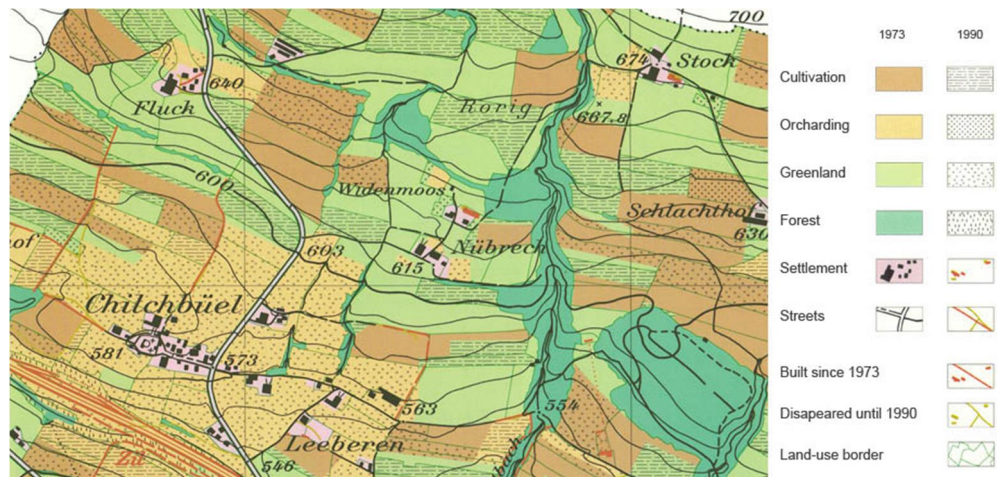

1.3 ประเภทลักษณะข้อมูลเฉพาะเรื่อง (Thematic Features) เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงข้อมูลเฉพาะเรื่องที่ถูกผลิตต้องการแสดงเป็นพิเศษ เช่น สัญลักษณ์แสดงลักษณะของดิน หิน ธรณีสัณฐาน หรือแสดงข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพของสิ่งต่างๆ ลงบนแผนที่

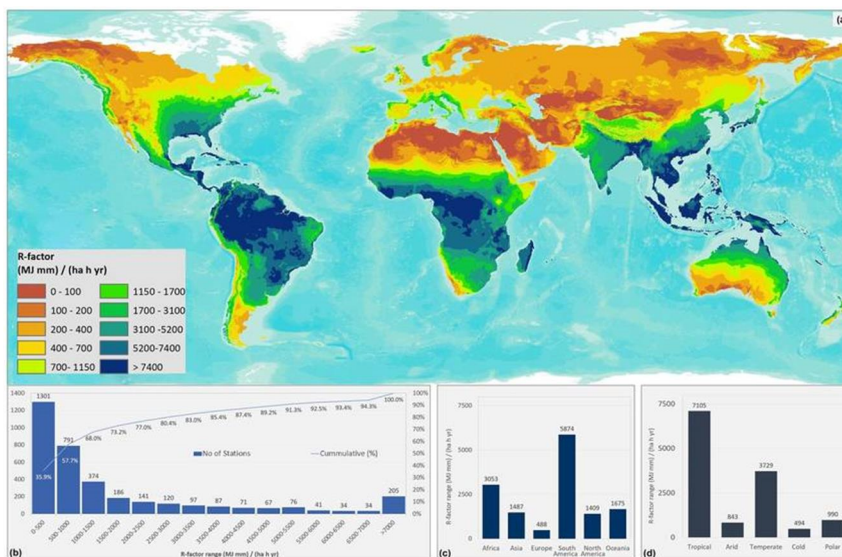

- การแสดงข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) หมายถึง ข้อมูลที่ระบุลักษณะ จัดจำแนกเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับการวัดมาตรา (Nominal) เช่น แผนที่การใช้ที่ดิน แสดงการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินเป็นชนิดต่าง ๆ ตามมาตรฐานการจำแนกที่ดิน ซึ่งจะจำแนกประเภทแตกต่างกัน ตามวัตถุประสงค์การใช้งานของแผนที่นั้น ๆ

- การแสดงข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) หมายถึง ข้อมูลที่มีคุณสมบัติเชิงปริมาณ และเชิงเรียงลำดับ (Ordinal) เช่น ข้อมูลปริมาณน้ำฝน จำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากรต่อหน่วยพื้นที่ เป็นต้น

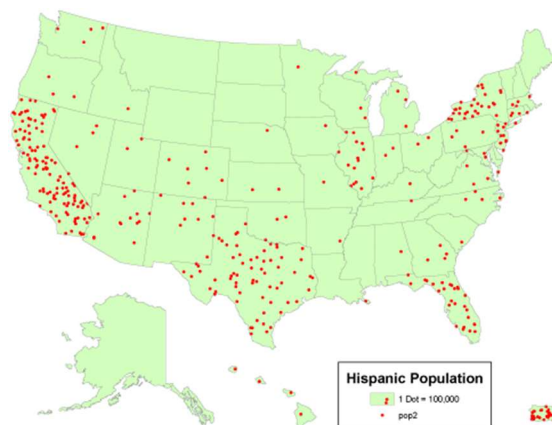

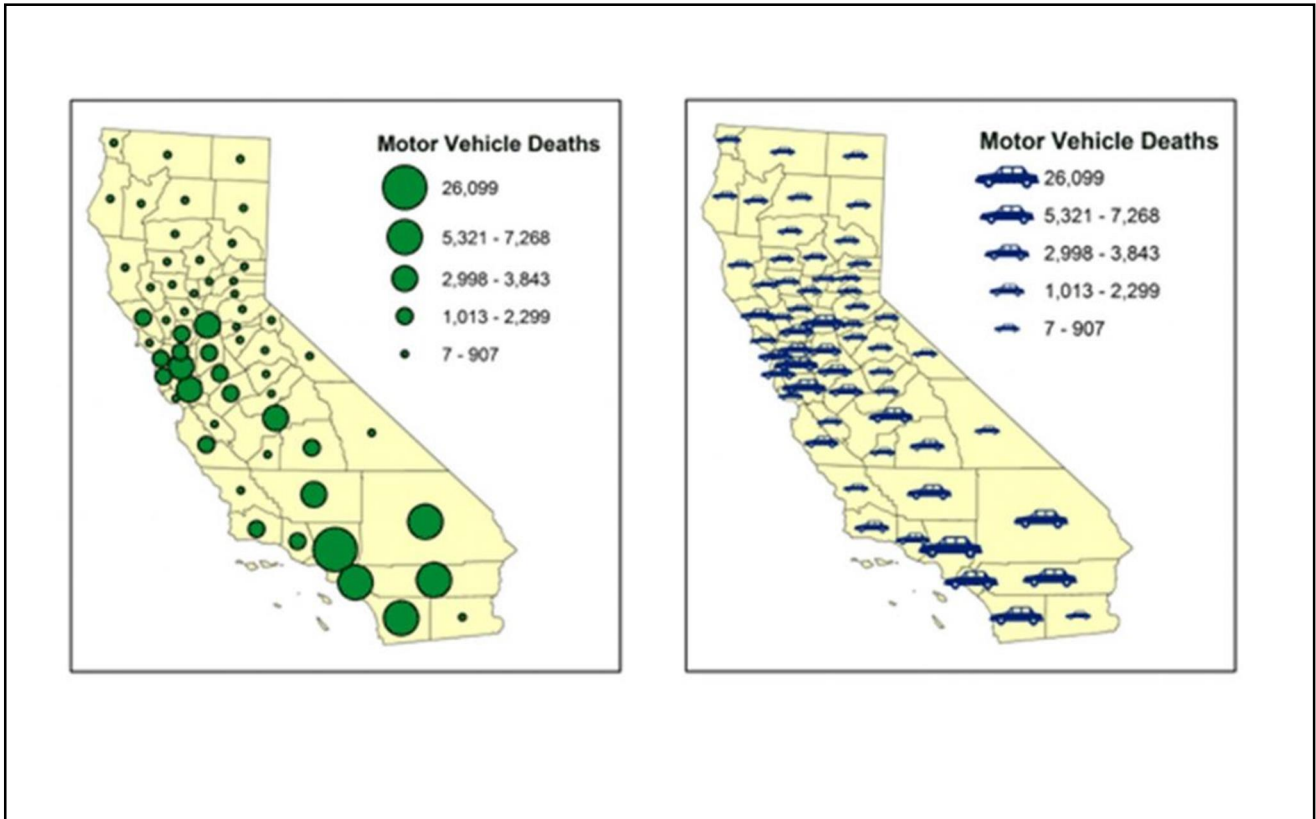
การจำแนกชนิดของสัญลักษณ์

การจำแนกชนิดของสัญลักษณ์ เป็นขั้นตอนต่อจากการคัดเลือกข้อมูลภูมิศาสตร์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนที่แล้ว โดยจำแนกข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ ต่อมาจะคัดเลือกเอาสัญลักษณ์ รวมถึงขนาดของสัญลักษณ์ที่เหมาะสมมาใช้เพื่อแทนข้อมูลภูมิศาสตร์ให้เป็นสัญลักษณ์บนแผนที่สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

สัญลักษณ์	เชิงคุณภาพ		เชิงปริมาณ
	นามมตรา	เครื่องหมาย	
จุด	<ul style="list-style-type: none"> ศาลากลาง โรงเรียน โรงพยาบาล 	<ul style="list-style-type: none"> สนามบิน นานาชาติ ในประเทศ 	จำนวนประชากร 50 (ตัว) 25 (คน) 10 (คน)
เส้น	<ul style="list-style-type: none"> ถนน แม่น้ำ เขตปกครอง 	<ul style="list-style-type: none"> ถนน สายหลัก สายรอง ซอย 	ปริมาณการส่งออกข้าว < 50,000 (ตัน) 50,001-100,000 > 100,000
พื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> การไรที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ นาข้าว 	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง <ul style="list-style-type: none"> สูง ปานกลาง ต่ำ 	ความหนาแน่นประชากร >1,000 501-1000 < 500 คน/ตร.กม.

- สัญลักษณ์ที่เป็นจุด (Point symbol) เป็นสัญลักษณ์ที่แทนตำแหน่งที่ตั้งหรือบางชนิดอาจบอกถึงขนาด ซึ่งจะใช้แทนอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน บ้าน ที่ตั้งของเมืองหลวง เป็นต้น โดยสัญลักษณ์ชนิดนี้ อาจเป็นจุด วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือรูปแบบอื่น ๆ

สัญลักษณ์ที่เป็นเส้น (Line symbol) เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่มีความยาว เช่น ถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ เส้นกั้นอาณาเขต เป็นต้น โดยสัญลักษณ์ชนิดนี้ อาจเป็น เส้นตรง เส้นทึบ เส้นประ เส้นที่ถูกรบกวนด้วยขีดสั้น ๆ และอาจใช้สีต่าง ๆ กัน

สัญลักษณ์พื้นที่ (Area symbol) เป็นสัญลักษณ์ที่แทนพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ๆ เช่น ทุ่งนา ป่าไม้ แหล่งน้ำ การใช้ที่ดิน พื้นที่สวน พื้นที่ไร่ โดยสัญลักษณ์ชนิดนี้ อาจแสดงบางพื้นที่ให้มีสี หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ประกอบ เช่น พื้นที่นาจะมีสัญลักษณ์รูปต้นข้าวเล็ก ๆ ประกอบอยู่ด้วย หาดทรายจะมีจุดเล็ก ๆ ประกอบอยู่ด้วย เป็นต้น

จบการนำเสนอ